

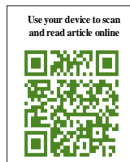
Research Paper

The role of parental communication patterns and attribution styles in prediction school phobia and test anxiety student

Hassan Jafarzadeh Dashbolagh^{1*}, Babak Hemmati², Nahid Meraji³ & Nader Fakhrezakeri⁴

1. Ph.D. Student of Educational Psychology, Islamic Azad University, Ardebil Branch, Ardebil, Iran.
2. Ph.D. Student of Psychology, Islamic Azad University, Ardebil Branch, Ardebil, Iran.
3. M.A. Student of Personality Psychology, Islamic Azad University, Karaj Branch, Karaj, Iran.
4. M.A. of Exceptional Child Psychology and Education, Payame Noor University, Ardebil Branch, Ardebil, Iran.

Citation: Jafarzadeh Dashbolagh, H., Hemmati, B., Meraji, M. & Fakhrezakeri, N. (2023). [The role of parental communication patterns and attribution styles in prediction school phobia and test anxiety student (Persian)]. *Journal of School Psychology and Institutions*, 12 (1):20-33. <https://doi.org/10.22098/jsp.2023.2248>

doi: [10.22098/jsp.2023.2248](https://doi.org/10.22098/jsp.2023.2248)

Article Info:

Received: 2020/06/10

Accepted: 2023/05/26

Available Online: 2023/06/11

Key words:

Parental communication patterns, attribution styles, school phobia, test anxiety.

ABSTRACT

Objective: The aim of this study was to determine the role of parental communication patterns and attribution styles in predicting school phobia and test anxiety of students.

Methods: This is a descriptive correlational study. From all high school students and their parents who resided in Ardebil in 2019, 100 parents and 100 students were selected by convenience sampling. Test anxiety questionnaire, documented style and revised family communication patterns scale were used for data collection. The data were analyzed using Pearson correlation coefficient and multiple regression analysis by SPSS.22 software.

Results: The results showed that there is a significant negative relationship between positive attribution style and communication pattern of dialogue with school phobia and test anxiety and there is a significant positive relationship between negative attribution style and coping style with school phobia and test anxiety ($p < 0.01$). The results of regression analysis showed that 39.14% of school phobia and 33.1% of students' test anxiety were explained by parents' communication patterns and attribution styles ($p < 0.01$).

Conclusion: The results emphasize the need for more attention to parent-child relationships in school children with anxiety and anxiety.

Extended Abstract

1. Introduction

S

chool phobia is a phenomenon that has grown rapidly and has become one of the major problems. School phobia is one of the school-related childhood and adolescence fears that is rooted in anxiety disorders and has serious short-term and long-term effects on students' social, emotional and educational development (Sahadat, Afafa, Tesdik, Elias, Shakvat & Tajudin, 2020). Nike, Sango and Nachan (2018) have stated that anxiety is the most common

emotional problem for students with school phobia. In fact, during development, children and adolescents experience a wide range of types of anxiety, and sometimes these anxieties are so severe that they make daily and academic life difficult. One of these anxieties is test anxiety. Studies have shown that students with test anxiety and school-leaving (school-related phobia) focus much of their attention on disturbed thoughts such as poor family relationships, communication patterns, and parental attachments about children and lack of support. Parents who are focused in their minds (Amirul Ada, Arianti, Darmaji & Sanandar, 2019). Documentary style is the way in which people try to understand the underlying causes of others' behavior and the reasons why people act in certain ways.

*Corresponding Author:

Hassan Jafarzadeh Dashbolagh

Address: Educational Psychology, Islamic Azad University, Ardebil Branch.

Tel: +98 (935) 3512174

E-mail: hassanjafarzadeh93@yahoo.com

On the other hand, parental relationship patterns can play an important role in students' academic functions along with interpersonal factors. Communication plays a key role in family relationships (Hassanzadeh & Yousefi, 2013). Family relationships with children have different consequences, one of which can be said to be the formation of their sense of self-efficacy and academic success (Okrodudu, 2010). According to the results of studies across school disorders, panic disorder and test anxiety, it has many negative effects on students' academic achievement (Balakrishman & Andy, 2019), however, it is still not possible to make a new division in the field of test anxiety. Did and listed the factors affecting it; Thus, test anxiety as an important construct is in an aura of ambiguity that experts are always looking for epidemiology, etiology, classification and dealing with it (Duraku, 2017). Accordingly, the present study examined the role of parental communication patterns and attribution styles in predicting school phobia and students' test anxiety.

2. Materials and Methods

The present research enjoys a descriptive-correlational method, while it is applied in terms of purpose. It is also a survey in terms of data collection. The population of the study includes all male and female high school students and their parents who lived in Ardabil in 2019, of whom 100 parents and 100 students were selected by availability sampling. In this way, after the necessary coordination with education officials and school principals, a sample was selected and the research objectives were explained to them. Then the questionnaires were given to them to complete. Parents' questionnaires were also sent home

by students and after completing the collection and finally the data obtained by Pearson correlation coefficient and multiple regression tests were analyzed by SPSS-22 software. In order to collect the data, the test anxiety Questionnaire (Speilberger, 1980), the Child Anxiety Disorder Diagnosis Questionnaire (Birmaher et al., 1999), the Revised Family Communication Patterns Scale (Ritchie and Fitzpatrick, 1994) and the Attribution Style Questionnaire (Peterson et al., 1982) were employed. The validity and reliability of each of these tools has been confirmed in many domestic and foreign studies.

3. Results

Based on the results, the mean and standard deviation of the age of parents is 39.07 ± 5.20 and students is 15.10 ± 1.26 . Among parents, the lowest frequency (15.09%) was undergraduate and the highest frequency (42.26%) was undergraduate. Also, among students, the lowest frequency (22.15%) was in the first grade and the highest frequency (39.40%) was in the second grade. Also, based on the results between positive and negative attribution styles with School phobia and test anxiety ($r = -0.509$) and ($r = -0.462$), negative attribution styles ($r = 0.455$) and ($r = 0.390$, respectively), the pattern of conversation ($r = -0.418$) and ($r = -0.367$), and the pattern of conformity ($r = 0.376$) and ($r = 0.315$) there is a significant relationship ($p < 0/01$). In addition, the results showed that 39.4% of students' school phobia is explained by parental communication patterns and attribution styles. The results also showed that 33.1% of students' test anxiety is explained by communication patterns and attribution styles of parents. The following table presents the results of the correlation test.

Table 1. Pearson correlation coefficient to investigate the relationship between communication patterns and attribution styles of parents in predicting, School phobia and test anxiety

Variables	Positive attribution style	Negative attribution style	Conversation pattern	Conformity pattern	School phobia	test anxiety
Positive attribution style	1					
Negative attribution style	- 0.447**	1				
Conversation pattern	- 0.416**	- 0.347**	1			
Conformity pattern	- 0.353**	0.358**	- 0.401**	1		
School phobia	- 0.509**	0.455**	- 0.418**	0.376**	1	
test anxiety	- 0.462**	0.390**	- 0.367**	0.315**	0.506**	1

** Significance of the test at the significance level of 0.01

As Table 2 shows, there is a relationship between the positive attribution style with school phobia and test anxiety ($r = -0.509$) and ($r = -0.462$), the negative attribution style ($r = 0.455$), respectively. There is a significant relationship ($p < 0.01$) between the conversational pattern ($r = -0.418$) and ($r = -0.367$), respectively, and the conformity pattern ($r = 0.376$) and ($r = 0.315$, respectively).

4. Discussion and Conclusion

Results The results showed that there is a significant

negative and positive relationship between positive and negative attribution styles with school phobia and students' test anxiety, respectively. The finding is that if students receive positive beliefs about their ability, they create documents that contribute to their stability, health, self-esteem and progress. The other part of the results showed that there is a significant negative and positive relationship between relationship patterns (dialogue communication pattern and compliance communication pattern) with school phobia and test anxiety, respectively.

Parents' open and positive communication with students leads to greater closeness and intimacy and helps students to express their problems and anxiety issues with each other in a flexible and sincere environment and to think together to find solutions. To be. In fact, replacing the communication model based on dialogue will enable the family to create open and free space in family communication, on the one hand, reduce the tensions in the parent-adolescent relationship, and on the other hand, the field of skill development. Provide adolescent communication skills, so interventional research is recommended for family education. One of the limitations of this study is the lack of matching of social characteristics of parents and the use of available sampling method. Therefore, it is suggested that these limitations be considered by researchers in future studies so that the results can be more generalizable.

5. Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

All ethical principles are considered in this article. Participants were in the process of research. All participants' information was kept confidential.

Funding

This research did not receive any grant from funding agencies in the public, commercial, or non-profit sectors.

Authors' contributions

All authors have participated in the design, implementation and writing of all sections of the present study.

Conflicts of interest

The authors declared no conflict of interest.

مقاله پژوهشی

تعیین نقش الگوهای روابطی و سبک‌های اسنادی والدین در پیش‌بینی مدرسه‌هراسی و اضطراب امتحان دانش‌آموزان

حسن جعفرزاده داشبلاغ^{۱*}، بابک همتی^۲، ناهید معراجی^۳ و نادر فخرذاکری^۴

۱. دانشجوی دکتری تخصصی روان‌شناسی تربیتی، واحد اردبیل، دانشگاه آزاد اسلامی، اردبیل، ایران.
۲. دانشجوی دکتری تخصصی روان‌شناسی، واحد اردبیل، دانشگاه آزاد اسلامی، اردبیل، ایران.
۳. کارشناسی ارشد روان‌شناسی شخصیت، واحد کرج، دانشگاه آزاد اسلامی، کرج، ایران.
۴. کارشناسی ارشد روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی، دانشگاه پیام نور، واحد اردبیل، اردبیل، ایران.

چکیده

هدف: هدف این مطالعه تعیین نقش الگوهای روابطی و سبک‌های اسنادی والدین در پیش‌بینی مدرسه‌هراسی و اضطراب امتحان دانش‌آموزان بود.

روش‌ها: روش این مطالعه توصیفی، از نوع همبستگی بود. از بین کلیه دانش‌آموزان دوره اول متوسطه و والدین آنان که ساکن شهر اردبیل در سال ۱۳۹۸ بودند، تعداد ۱۰۰ نفر از والدین و ۱۰۰ نفر از دانش‌آموزان به روش نمونه‌گیری دردسترس انتخاب شدند. برای گردآوری اطلاعات از پرسشنامه اضطراب امتحان، سبک اسنادی و مقیاس تجدیدنظر شده الگوهای ارتباطی خانواده استفاده شد. داده‌های پژوهش با روش‌های ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه از طریق نرم افزار SPSS22 تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد بین سبک اسنادی مثبت و الگوی ارتباطی گفت و شنود با مدرسه‌هراسی و اضطراب امتحان رابطه منفی معنادار و بین سبک اسنادی منفی و الگوی ارتباطی همنوایی با مدرسه‌هراسی و اضطراب امتحان رابطه مثبت معناداری وجود دارد ($p < 0/01$). نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد ۳۹/۱۴ درصد از مدرسه‌هراسی و ۳۳/۱ درصد از اضطراب امتحان دانش‌آموزان توسط الگوهای ارتباطی و سبک‌های اسنادی والدین تبیین می‌شود ($p < 0/01$).

نتیجه‌گیری: نتایج به دست آمده بر لزوم توجه بیشتر بر روابط والد-فرزند در کودکان مبتلا به مدرسه‌هراسی و اضطراب تأکید دارد.

اطلاعات مقاله:

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۳/۲۱

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۳/۰۲

تاریخ انتشار: ۱۴۰۲/۰۳/۲۱

کلیدواژه‌ها:

الگوهای روابطی، سبک‌های اسنادی، مدرسه‌هراسی، اضطراب امتحان.

مقدمه

پدیده‌ای است که به سرعت افزایش یافته و به یکی از مشکلات عمده و اساسی مبدل شده است. مدرسه‌هراسی یکی از ترس‌های دوران کودکی و نوجوانی مرتبط با مدرسه است که ریشه در اختلالات اضطرابی داشته و تأثیرات جدی کوتاه مدت و طولانی مدت در رشد اجتماعی، عاطفی و آموزشی دانش‌آموزان دارد (روئی، هارف، بینویت و سیبونی، ۲۰۲۱).

1. Heyne, Gren-Landell, Melvin & Gentle-Genitty
2. Sahadat, Tasdik, Elias, Shakhaoat & Tajuddin
3. school phobia
4. Roue, Harf, Benoit & Sibeoni

یکی از اهم وظایف آموزش و پرورش در هر جامعه‌ای انتقال میراث فرهنگی، شناخت بهتر استعدادها و علایق محصلان و ایجاد زمینه مناسب رشد و هدایت آن‌ها برای ادامه تحصیل است. اما مسائل و مشکلات متنوعی در ابعاد آموزش و پرورش گریبان‌گیر نظام آموزشی جوامع است (هاینی، گرین-لندیل، ملوین و گینتال-گنتی، ۲۰۱۹). به طوری که براساس نتایج مطالعات، مشکلات مربوط به ترس و اضطراب در خصوص مدرسه، روز به روز در میان دانش‌آموزان در حال افزایش است (ساهدات، افافا، تسدیک، الیاس، شاکوات و تاجودین، ۲۰۲۰). در میان این مشکلات، مدرسه‌هراسی^۳

* نویسنده مسئول:

حسن جعفرزاده داشبلاغ

نشانی: گروه روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اردبیل.

تلفن: ۳۵۱۲۱۷۴ ((۹۳۵) ۹۸+

پست الکترونیکی: hassanjafarzadeh93@yahoo.com

دانش‌آموزان دبیرستانی ۱۷/۲ درصد (فلاح‌یکدانی و حیدری، ۲۰۱۱) گزارش شده است. اضطراب امتحان یک متغیر ناتوان کننده اصلی برای کلیه سطوح عملکرد تحصیلی از دبستان تا مقاطع بالای تحصیلی بوده که همواره انجام مطالعاتی به منظور شناسایی ابعاد آشکار و پنهان این مشکل احساس می‌شود (کرمی، دهشتی و بهرامی، ۱۳۹۷). مطالعات نشان داده‌اند که دانش‌آموزان دارای اضطراب امتحان و امتناع کننده از مدرسه (مرتبط با مدرسه هراسی) بخش بزرگی از توجه خود را بر افکار آشفته‌ای امثال روابط نامطلوب خانوادگی، الگوی ارتباطی و اسنادهای والدین در مورد فرزندان و عدم حمایت از والدین که در ذهن خود دارند، متمرکز می‌کنند (امیرول آدا، اریانتی، دارماچی و سانندار^۱، ۲۰۱۹؛ اردنر و رایت^۲، ۲۰۱۷). سبک اسناد^۳، شیوه‌های است که به وسیله آن افراد تلاش می‌کنند تا علل پایدار و زیربنایی رفتار دیگران و دلایلی که افراد به شیوه‌های معین عمل می‌کنند را درک کنند. پترسون^۴ و همکاران (۱۹۸۲) معتقدند سبک‌های اسنادی دو نوع رویداد را در بر می‌گیرند: الف) رویدادهای مثبت و ب) رویدادهای منفی. سبک اسنادی منفی منجر به درماندگی و کاهش انگیزه و تلاش در فرد می‌شود و سبک اسنادی مثبت، به فرد امید و انگیزه بیشتر برای تلاش و موفقیت می‌دهد. والدین با به کارگیری سبک‌های اسنادی مثبت باعث تقویت عزت نفس و رشد هویت و همچنین استفاده از شیوه‌های مقابله فعال‌تر دانش‌آموزان می‌شوند. فرزندان که درجه بالاتری از این ویژگی را داشته باشند سازگاری بهتری خواهند داشت و بهتر می‌توانند شرایط تنش‌زا به‌ویژه در مدرسه را مهار کنند (اشکانی و حیدری، ۱۳۹۳). در همین راستا فایتس، پرزگونزالس و سانسرین^۵ (۲۰۱۹) نشان دادند که سبک‌های مورد استفاده والدین بر استرس تحصیلی و یادگیری خودتنظیمی دانش‌آموزان تأثیر دارد. مطالعه اریکا، پال و یوما^۶ (۲۰۱۸) نیز نشان داد که سبک اسناد مثبت والدین با پیشرفت و موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان رابطه دارد.

1. Maynard, Heyne Brendel Bulanda & Thompson
2. Mugnaini, Lassi, Malfa & Albertini
3. Delgado, Martínez-Monteaugado & Ruiz-Esteban
4. Giménez-Miralles, González & Sanmartín
5. Bagnell
6. Nayak, Sangoi & Nachane
7. Ringeisen & Raufelder
8. Zwettler, Reib, Rohrmann, Warnecke & Dick
9. Thomas, Cassady & Finch
10. Amirul Adha, Ariyanti, Darmaji & Sunandar
11. Milosovic-Dordvic & Zezelj
12. Attribution Styles
13. Peterson
14. Fuentes, Pérez-González & Sancerni
15. Erika, Pal & Yuma

نتایج مطالعاتی حاکی از شیوع بالای این معضل در بین دانش‌آموزان است (ماینارد، هاینی، بریندل، بولاندا و تامسون^۱، ۲۰۱۸). موگینی، لاسی، لامالفا و آلبرتین^۲ (۲۰۱۹) میزان شیوع مدرسه هراسی را ۳ تا ۱۷ درصد گزارش کرده‌اند. رفتار مدرسه هراسی به امتناع کودک از حضور در مدرسه یا مشکل در ماندن در کلاس برای کل یک روز اشاره دارد (دیلگادو، مارتینز-متاگدو و رویز-استیپان^۳، ۲۰۱۹). دو نوع مدرسه هراسی شناسایی شده است، نوع اول مدرسه هراسی با ترس واقعی از مدرسه، ترسی که به طور خاص به مدرسه مربوط می‌شود، همراه است. دانش‌آموزان دچار این گونه مدرسه هراسی عموماً از رفتن به مدرسه خودداری می‌کنند و اجتناب شدید و فراگیر از مدرسه دارند، ترس آن‌ها ممکن است به دلیل جنبه‌های خاص مدرسه مربوط باشد (گیمتز-میرالز، گنزالوز و سانمارتین^۴، ۲۰۲۱). نوع دوم که شایع‌تر نیز هست، با اضطراب جدایی مرتبط است، دانش‌آموزان همواره نگرانند که وقتی از پدر و مادرشان دور هستند صدمه و یا آسیبی برایشان، پیش می‌آید. از آن‌جا که شروع مدرسه معمولاً موقعیتی است که مستلزم جدایی طولانی و مکرر دانش‌آموز از والدین است، اضطراب جدایی علت اصلی مدرسه هراسی شناسایی شده است. نظر بر این است که اختلالات اضطرابی به طور کلی و اضطراب جدایی به طور خاص با اختلال در تنظیم سیستم ترس و پاسخ به استرس در مغز مرتبط هستند و احتمالاً یکی از متداول‌ترین سازوکارها هستند که موجب مدرسه هراسی می‌شوند (بگنل^۵، ۲۰۱۱). در این خصوص نایک، سانگوی و ناچان^۶ (۲۰۱۸) بیان کرده‌اند که اضطراب شایع‌ترین مشکلات عاطفی برای دانش‌آموزانی است که دچار مدرسه هراسی هستند. در واقع در جریان رشد و تحول، کودکان و نوجوانان طیف وسیعی از انواع اضطراب را تجربه می‌کنند و گاهی این اضطراب‌ها از چنان شدتی برخوردارند که زندگی روزمره و تحصیلی آن‌ها را دشوار می‌کند (عینی و هاشمی، ۱۴۰۱). یکی از این اضطراب‌ها، اضطراب امتحان است. به اعتقاد پژوهشگران اضطراب امتحان یک سازه چندبعدی است که از ترکیب سه عامل شناخت، احساس و رفتار حاصل می‌شود (رینگسن و رافولدر^۷، ۲۰۱۵). اضطراب امتحان به عنوان یک حالت پریشانی در زمانی که شخص یک موقعیت را به صورت تهدیدآمیز ارزیابی می‌کند تعریف شده است (زاویتلر، ریب، روهمن، وارنیک و دیک^۸، ۲۰۱۸).

برآوردهای اخیر سطوح بالای اضطراب امتحان را ۱۵ تا ۲۲ درصد گزارش کرده‌اند (توماس، کسیدی و فینچ^۹، ۲۰۱۷) و در ایران در میان

براساس نتایج مطالعاتی در سراسر اختلال‌های مدرسه‌هراسی و اضطراب امتحان تأثیر منفی بسیاری بر موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان دارد (بالاکریشمن و اندی^۷، ۲۰۱۹)، اما با این حال، هنوز هم نمی‌توان تقسیم‌بندی جدیدی را در زمینه اضطراب امتحان انجام داد و عوامل مؤثر بر آن را فهرست‌بندی نمود؛ بنابراین، اضطراب امتحان به عنوان یک سازه مهم در هاله‌ای از ابهام قرار دارد که همواره متخصصین به دنبال شیوع‌شناسی، سبب‌شناسی، طبقه‌بندی و مقابله با آن هستند (دوراکو^۸، ۲۰۱۷). براین اساس، با اطلاع‌رسانی یافته‌های پژوهش پیش رو به خانواده‌ها می‌توان از ایجاد و گسترش اختلال مذکور و به تبع آن کاهش مشکلات تحصیلی در بین دانش‌آموزان پیشگیری اولیه به عمل آورد. لذا کاربردی بودن یافته‌های این پژوهش، ضرورت و اهمیت این پژوهش را نمایان می‌سازد. براین اساس، پژوهش حاضر به بررسی نقش الگوهای روابطی و سبک‌های اسنادی والدین در پیش‌بینی مدرسه‌هراسی و اضطراب امتحان دانش‌آموزان پرداخت.

روش پژوهش

پژوهش حاضر از لحاظ هدف کاربردی، از نوع روش توصیفی از نوع همبستگی است. از لحاظ گردآوری اطلاعات نیز پیمایشی است.

جامعه، نمونه و روش نمونه‌گیری: جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان دوره اول متوسطه و والدین آنان که ساکن شهر اردبیل در سال ۱۳۹۸ بودند، که تعداد ۱۰۰ نفر از والدین (پدر یا مادر) و ۱۰۰ نفر از دانش‌آموزان به روش نمونه‌گیری دردسترس انتخاب شدند. به این صورت بعد از هماهنگی‌های لازم با مسئولان آموزش و پرورش و مدیران مدارس نمونه آماری انتخاب و اهداف پژوهشی برای آنان توضیح داده شد. سپس پرسشنامه‌های پژوهشی در اختیار آنان قرار گرفت تا تکمیل کنند. همچنین پرسشنامه‌های والدین نیز توسط دانش‌آموزان به خانه فرستاده و بعد از تکمیل جمع‌آوری و در نهایت داده‌های به دست آمده با آزمون ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه توسط نرم افزار آماری SPSS22 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. به منظور گردآوری اطلاعات از پرسشنامه‌های زیر استفاده شد:

1. Suter, Karlen & Merki
2. family communication patterns
3. Stober
4. Okrodudu
5. Givertz & Segrin
6. Gómez-Ortiz, Romera, Jiménez, Ortega & López
7. Balakrishnan & Andi
8. Duraku

بعلاوه سوتر^۱، کارلنی و میرکی^۱ (۲۰۲۲) در مطالعه خود نشان دادند که اسناد مثبت و غیرقابل کنترل می‌توانند ترس از موفقیت دانش‌آموزان را پیش‌بینی کنند. از سوی دیگر الگوهای روابطی والدین^۲ می‌تواند در کنار عوامل درون فردی، نقش مهمی در کارکردهای تحصیلی دانش‌آموزان داشته باشد. ارتباط نقش کلیدی در روابط خانواده دارد (حسن‌زاده و یوسفی، ۲۰۱۳). دو نوع از الگوهای ارتباطی که برای توصیف ارتباطات درون خانواده مورد توجه است، الگوی ارتباطی گفت و شنود و الگوی ارتباطی همنوایی است (استوبر^۳، ۲۰۰۴). ادراک از خانواده به عنوان نهادی منعطف که در آن تعاملات باز و بلامانع است و اعضا خانواده در موضوعات مختلف در آن گفت‌وگو می‌کنند، نسبت به خانواده‌هایی که جو مثبتی بر همنوایی دارند، سبب می‌شود که فرزندان بتوانند عواطف و احساساتشان را بهتر ابراز کنند (حسن‌زاده و یوسفی، ۲۰۱۳). ارتباط خانواده با فرزندان دارای پیامدهای متفاوتی هستند که می‌توان گفت یکی از مهمترین آن‌ها شکل‌گیری احساس خودکارآمدی و موفقیت تحصیلی آن‌ها است (اکرودودیو^۴، ۲۰۱۰). والدین که دارای الگوی روابط مثبت و از سطح بالایی از درک برخوردارند باعث پیشرفت و موفقیت‌آمیز تحصیلی دانش‌آموزان می‌شوند و در مقابل الگوی ارتباطی منفی و اظهار نظرات منفی والدین در مورد دانش‌آموزان منجر به عدم کارایی و پیشرفت و در نتیجه پیدایش اضطراب و تنش که مرتبط با مدرسه‌هراسی و اضطراب امتحان است را منجر می‌شود (گیورتز و سزگینف^۵، ۲۰۱۲). چنانچه گومز اورتز^۶، رومرا، جیمیز، اورتگا و لویز^۶ (۲۰۱۹) در پژوهشی نشان داده‌اند که رابطه مستقیمی بین شیوه‌های ارتباطی والدین و اضطراب فرزندان نشان وجود دارد. امیروول و همکاران (۲۰۱۹) در تحقیق نشان داده‌اند که الگوهای ارتباطی والدین در مدیریت تحصیلی و اجتماعی دانش‌آموزان مؤثر است. همچنین جعفرزاده داشبلاغ، پورغفار و نظرگیگلو (۱۴۰۰) در نتایج مطالعه خود به نقش والدین در کارکردهای تحصیلی اشاره کرده‌اند. مطالعه مرادی، زنگنه‌تبار و جهان (۲۰۱۹) نشان داد که الگوی ارتباطی نقش مثبتی در میزان خلاقیت هیجانی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دارد، اما الگوی همنوایی در میزان خلاقیت هیجانی دانش‌آموزان و پیشرفت تحصیلی آن‌ها نقش منفی داشت. نتایج مطالعه اردرین و رایت (۲۰۱۷) نیز نشان داد که رابطه منفی معنادار بین ارتباط همنوایی با خودکارآمدی دانش‌آموزان وجود دارد. همچنین خانجانی، هاشمی، پیمان‌نیا و آفاکل‌زاده (۱۳۹۳) نشان دادند که بین بیش‌حمایت‌گری و سهل‌گیری مادر با اختلال اضطراب جدایی و مدرسه‌هراسی رابطه مثبت معنادار وجود دارد.

روان‌شناسی مدرسه و آموزشگاه

کاملاً موافقم=۵ تا کاملاً مخالفم (=۱) است (ریچی و فیتزپاتریک، ۱۹۹۴). برای اعتبار این ابزار در بررسی‌های انجام شده، میانگین مقدار آلفای کرونباخ ۰/۸۹ (دامنه ۰/۹۲ تا ۰/۸۴) برای بعد گفت و شنود، ۰/۷۹ (دامنه ۰/۸۴ تا ۰/۷۳) برای بعد هم‌نوایی و ضریب اعتبار به روش بازآزمایی، ۰/۹۹ برای بعد گفت و شنود و ۰/۷۳ تا ۰/۹۳ برای بعد هم‌نوایی گزارش شده است (جوکار و همکاران، ۱۳۸۶). در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ برای بعد گفت و شنود ۰/۷۵ و برای بعد هم‌نوایی ۰/۷۴ به دست آمد.

د) پرسشنامه سبک اسنادی^۸ (ASQ): این پرسشنامه یک مقیاس خودسنجی است که توسط پیترسون^۹ و همکاران (۱۹۸۲) به منظور اندازه‌گیری تبیین‌ها و اسنادهای افراد در مورد وقایع غیر قابل کنترل تهیه شد. این پرسشنامه دارای ۴۸ موقعیت فرضی است که برای تفاوت‌های فردی در زمینه گرایش افراد به اسناد علل وقایع خوشایند و ناخوشایند به عوامل پایدار در برابر ناپایدار، درونی در برابر بیرونی و کلی در برابر خاص، نمره‌هایی را به دست می‌دهد. پیترسون و همکاران (۱۹۸۴) همسانی این مقیاس از طریق ضریب آلفای کرونباخ به ترتیب برای ابعاد درونی - بیرونی، پایدار - ناپایدار و کلی - خاص برابر ۰/۹۳، ۰/۸۹ و ۰/۹۰ گزارش کرده‌اند. اسمیت و همکاران (۲۰۰۰) ضریب اعتبار ۰/۶۱ برای رویدادهای مثبت، برای رویدادهای منفی ۰/۶۴ و برای کل آزمون ۰/۷۴ گزارش کردند. همچنین ریچی و همکاران (۱۳۸۴) ضریب آلفای کرونباخ و (تنصیف) برای سبک اسنادی مثبت ۰/۷۳ (۰/۶۸)، برای سبک اسنادی منفی ۰/۶۲ (۰/۶۳) و برای کل آزمون ۰/۶۶ (۰/۶۶) گزارش کرده‌اند. در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ برای سبک‌های درونی - بیرونی، پایدار - ناپایدار و کلی - خاص به ترتیب برابر ۰/۸۵، ۰/۸۲ و ۰/۷۹ به دست آمد.

یافته‌ها

براساس نتایج میانگین و انحراف معیار سنی والدین $39/07 \pm 5/20$ و دانش‌آموزان $15/26 \pm 1/10$ است. در بین والدین کمترین فراوانی (۱۵/۰۹ درصد) زیر دیپلم و بیشترین فراوانی (۴۲/۲۶ درصد) لیسانس بودند. همچنین در بین دانش‌آموزان کمترین فراوانی (۲۲/۱۵ درصد) پایه اول و بیشترین فراوانی (۳۹/۴۰) درصد پایه دوم بودند.

1. Test Anxiety Inventory
2. Spielberger
3. screen for child anxiety related emotional disorders (scared)
4. Birmaher
5. Su, Wang, Fan & Gao
6. Boyd, Lambert, Cooley & Campbell
7. revised family communication patterns
8. Attribution Style Questionnaire
9. Peterson

الف) پرسشنامه اضطراب امتحان^۱: پرسشنامه اضطراب امتحان توسط اسپیلبرگر^۲ (۱۹۸۰) ساخته شده است. این پرسشنامه ۲۰ ماده و دو خرده آزمون نگرانی و هیجان‌پذیری دارد. این پرسشنامه خودسنجی است و هر آزمودنی براساس یک مقیاس چهار گزینه‌ای به هر ماده پاسخ می‌گوید. این پرسشنامه با مقیاس اضطراب امتحان ساراسون در پسران و دختران به ترتیب ۰/۸۲ و ۰/۸۳ همبستگی دارد. رضانی و همکاران (۱۳۹۵) ضرایب آلفای کرونباخ این پرسشنامه در نمونه‌های دختر و پسر، بالای ۰/۹۲ بوده و ضرایب پایایی بازآزمایی بعد از سه هفته و یک ماه ۰/۸۰ گزارش کردند. همچنین اعتبار درونی این آزمون ۰/۶۷ گزارش شده است. در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ برای این پرسشنامه ۰/۷۲ به دست آمد.

ب) پرسشنامه تشخیص اختلالات مرتبط با اضطراب کودکان^۳: پرسشنامه تشخیص اختلالات مرتبط با اضطراب کودکان یک ابزار خودگزارشی است که توسط بیرماهر^۴ و همکاران (۱۹۹۹) به منظور ارزیابی علائم اختلالات اضطرابی برای کودکان ۸ تا ۱۸ ساله ساخته و شامل دو نسخه والدین و کودکان است. این مقیاس شامل یک مقیاس اضطراب کلی و پنج زیرمقیاس اضطراب تعمیم یافته، اضطراب جدایی، اضطراب اجتماعی، مدرسه هراسی و اختلال هراس/جسمانی شکل است. در پژوهش حاضر از زیرمقیاس مدرسه هراسی فرم کودکان و نوجوانان استفاده شد. در این مقیاس از کودکان و نوجوانان خواسته می‌شود در مقیاس لیکرت پنج درجه‌ای مشخص کنند که هریک از علائم را به چه میزان تجربه می‌کنند. روایی این مقیاس در مطالعه سو و وانگ، فان و گاو^۵ (۲۰۰۸) با چک لیست رفتار کودک خوب ($r=0/48$) گزارش شده است. بعلاوه بوید، لامبرت، کولی و کمپبل^۶ (۲۰۰۳) آلفای کرونباخ برای کل مقیاس را ۰/۹۰ و زیرمقیاس مدرسه هراسی را ۰/۸۷ گزارش کردند. در ایران پالاهنگ، ریچی، خرم دل، زره پوش و سجادیان (۱۳۹۱) با بررسی روایی، پایایی گزارش دادند که در تحلیل عاملی اکتشافی هفت عامل استخراج شد که روی هم ۴۳ درصد واریانس کل را تبیین کردند و ضریب آلفای کرونباخ و آزمون - بازآزمون کل مقیاس به ۰/۹۳ و ۰/۸۳ گزارش کردند. در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ زیرمقیاس مدرسه هراسی ۰/۷۶ به دست آمد.

ج) مقیاس تجدیدنظر شده الگوهای ارتباطی خانواده^۷:

مقیاس تجدید نظر شده الگوی ارتباطات خانواده توسط ریچی و فیتزپاتریک در سال ۱۹۹۴ تهیه شده و دارای دو بعد گفت و شنود و بعد هم‌نوایی می‌باشد. این پرسشنامه دارای ۲۶ گویه پنج گزینه‌ای (از

جدول ۱. میانگین و انحراف معیار متغیرهای مورد مطالعه و توزیع نرمال بودن داده با آزمون کالموگروف-اسمیرنوف

متغیر	M	SD	K-M	P
سبک اسنادی مثبت	۱۰/۱۶	۱/۹۵	۱/۱۱	۰/۰۸
سبک اسنادی منفی	۶/۲۵	۲/۰۱	۱/۰۲	۰/۰۹
الگوی ارتباطی گفت و شنود	۴۹/۳۴	۵/۱۸	۰/۹۷	۰/۱۳
الگوی ارتباطی همنوایی	۳۱/۱۰	۳/۶۲	۱/۰۲	۰/۰۹۵
مدرسه‌هراسی	۷/۳۵	۱/۰۷	۱/۳۰	۰/۰۶
اضطراب امتحان	۶۷/۸۹	۷/۲۰	۰/۶۵	۰/۲۷۷

همان‌طوری که جدول ۱ نشان می‌دهد میانگین و انحراف متغیرهای مورد پژوهش به همراه توزیع نرمال بودن آن‌ها ارائه شده است. چنانچه نتایج نشان می‌دهد تمامی متغیرها دارای توزیع نرمال هستند

لذا می‌توان از آزمون‌های پارامتریک برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده کرد.

جدول ۲. ضریب همبستگی پیرسون جهت بررسی رابطه الگوهای ارتباطی و سبک‌های اسنادی والدین در پیش‌بینی مدرسه‌هراسی و اضطراب امتحان

متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵	۶
سبک اسنادی مثبت	۱					
سبک اسنادی منفی	-۰/۴۴۷**	۱				
الگوی گفت و شنود	۰/۴۱۶**	-۰/۳۴۷**	۱			
الگوی همنوایی	-۰/۳۵۳**	۰/۳۵۸**	-۰/۴۰۱**	۱		
مدرسه‌هراسی	-۰/۵۰۹**	۰/۴۵۵**	-۰/۴۱۸**	۰/۳۷۶**	۱	
اضطراب امتحان	-۰/۴۶۲**	۰/۳۹۰**	-۰/۳۶۷**	۰/۳۱۵**	۰/۵۰۶**	۱

** معنی داری آزمون در سطح معناداری ۰/۰۱

و ۰/۹۵) است که حاکی از تأیید پیش فرض‌های مذکور است. لذا می‌توان از آزمون رگرسیون استفاده نمود. همچنین مقدار آزمون دوربین - واتسون (۱/۸۷) بود که در حد مطلوب (مابین ۱/۵ تا ۲/۵) قرار داشت.

همان‌طور که در جدول ۳ مشاهده می‌شود میزان F مشاهده شده معنادار است ($p < ۰/۰۱$) و ۳۹/۴ درصد از مدرسه‌هراسی دانش‌آموزان توسط الگوهای ارتباطی و سبک‌های اسنادی والدین تبیین می‌شود. براساس نتایج سبک اسنادی مثبت به میزان (۰/۵۱۶) $\beta =$ ، سبک اسنادی منفی (۰/۳۴۱) $\beta =$ ، الگوی گفت و شنود (۰/۴۹) $\beta =$ و الگوی همنوایی (۰/۴۵۳) $\beta =$ قدرت تبیین‌کنندگی متغیر مدرسه‌هراسی دانش‌آموزان را داشتند.

همان‌طور که جدول ۲ نشان می‌دهد بین سبک اسنادی مثبت به ترتیب با مدرسه‌هراسی و اضطراب امتحان ($r = -۰/۵۰۹$) و ($r = -۰/۴۶۲$)، سبک اسنادی منفی به ترتیب ($r = ۰/۴۵۵$) و ($r = ۰/۳۹۰$)، الگوی گفت و شنود به ترتیب ($r = -۰/۴۱۸$) و ($r = -۰/۳۶۷$)، و الگوی همنوایی به ترتیب ($r = ۰/۳۷۶$) و ($r = ۰/۳۱۵$) رابطه معناداری وجود دارد ($p < ۰/۰۱$).

در ادامه به منظور استفاده از روش تحلیل رگرسیون چندگانه مدل ورود پیش فرض‌های آن مورد بررسی قرار گرفت. برای این منظور شاخص دوگانه هم خطی چندگانه؛ یعنی شاخص توزیع واریانس (VIF) و شاخص تحمل (Tolerance) به ترتیب برای سبک اسنادی مثبت (۱/۲۸ و ۰/۹۸)، سبک اسنادی منفی (۱/۶۰ و ۰/۸۷)، الگوی گفت و شنود (۱/۲۸ و ۰/۹۸) و الگوی همنوایی (۱/۲۹ و ۰/۸۷)

جدول ۳. نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه برای تعیین سهم تعیین الگوهای روابطی و سبک‌های اسنادی والدین در پیش‌بینی مدرسه‌هراسی دانش‌آموزان

مدل		SS	df	MS	F	P
رگرسیون		۲۱۸۰/۵۴۸	۴	۵۴۵/۱۳۷		
باقیمانده		۳۸۴۵/۶۲۹	۱۹۵	۱۹/۷۲۱	۲۷/۶۴۲	۰/۰۰۱
کل		۶۰۲۶/۱۷۷	۱۹۹			

P	T	ضرایب غیر استاندارد		Rs	R	متغیرهای پیش‌بین
		Beta	Se			
۰/۰۰۱	۱۴/۲۳۷	-	۲/۲۹۷	۲۸/۰۷۴	-	Constant
۰/۰۰۱	-۴/۱۵	-۰/۵۱۶	۰/۳۱۱	-۰/۸۵۲		سبک اسنادی مثبت
۰/۰۰۲	۳/۷۸	۰/۳۴۱	۰/۳۰۷	۰/۷۱۹		سبک اسنادی منفی
۰/۰۰۱	-۴/۱۱	-۰/۴۹۰	۰/۳۲۴	-۰/۸۰۵	۰/۳۹۴	الگوی گفت و شنود
۰/۰۰۲	۳/۸۶	۰/۴۵۳	۰/۳۱۷	۰/۷۵۹	۰/۶۲۸	الگوی هم‌نوایی

همان‌طور که در جدول ۴ مشاهده می‌شود میزان F مشاهده شده معنادار است ($p < ۰/۰۱$) و ۳۳/۱ درصد از اضطراب امتحان دانش‌آموزان توسط الگوهای ارتباطی و سبک‌های اسنادی والدین تبیین می‌شود. براساس نتایج سبک اسنادی مثبت به میزان (۰/۴۵۲) $\beta =$ سبک اسنادی منفی (۰/۳۳۶) $\beta =$ ، الگوی گفت و شنود (۰/۳۴۸) $\beta =$ و الگوی هم‌نوایی (۰/۳۰۷) $\beta =$ قدرت تبیین‌کنندگی متغیر اضطراب امتحان دانش‌آموزان را داشتند.

همان‌طور که در جدول ۴ مشاهده می‌شود میزان F مشاهده شده معنادار است ($p < ۰/۰۱$) و ۳۳/۱ درصد از اضطراب امتحان دانش‌آموزان توسط الگوهای ارتباطی و سبک‌های اسنادی والدین تبیین می‌شود. براساس نتایج سبک اسنادی مثبت به میزان (۰/۴۵۲) $\beta =$ سبک اسنادی منفی (۰/۳۳۶) $\beta =$ ، الگوی گفت و شنود (۰/۳۴۸) $\beta =$ و الگوی هم‌نوایی (۰/۳۰۷) $\beta =$ قدرت تبیین‌کنندگی متغیر اضطراب امتحان دانش‌آموزان را داشتند.

جدول ۴. نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه برای تعیین سهم تعیین الگوهای روابطی و سبک‌های اسنادی والدین در پیش‌بینی اضطراب امتحان دانش‌آموزان

مدل		SS	df	MS	F	P
رگرسیون		۱۶۷۵/۸۲۰	۴	۴۱۸/۹۵۵		
باقیمانده		۳۰۸۹/۳۷۴	۱۹۵	۱۵/۸۴۳	۲۶/۴۴۲	۰/۰۰۱
کل		۴۷۶۵/۱۹۴	۱۹۹			

P	T	ضرایب غیر استاندارد		Rs	R	متغیرهای پیش‌بین
		Beta	Se			
۰/۰۰۱	۱۲/۹۰۴	-	۲/۱۸۵	۲۵/۱۵۴	-	Constant
۰/۰۰۱	-۴/۰۳	-۰/۴۵۲	۰/۳۴۵	-۰/۸۱۲		سبک اسنادی مثبت
۰/۰۰۲	۳/۷۵	۰/۳۳۶	۰/۳۱۲	۰/۷۰۵		سبک اسنادی منفی
۰/۰۰۱	-۳/۹۸	-۰/۳۴۸	۰/۳۲۸	-۰/۷۱۶	۰/۳۳۱	الگوی گفت و شنود
۰/۰۰۵	۳/۲۰	۰/۳۰۷	۰/۳۱۰	۰/۶۳۷	۰/۵۷۶	الگوی هم‌نوایی

اریکا و همکاران (۲۰۱۸)، رجبی، ابوالقاسمی و عباسی (۱۳۹۱) و سوتر و همکاران (۲۰۲۲) همسویی داشت. در تبیین این یافته می‌توان گفت که طبقه‌بندی‌هایی که والدین به وجود می‌آورند و اسنادهای علی‌آنها موجب می‌شود که انتظارات مشخصی داشته باشند. اسناد رویدادها به علل درونی و قابل کنترل موجب می‌شود که فرد تصور کند که کوشش بیشتر می‌تواند مشکل را حل کند، حال آن‌که اسناد رویدادها به علل بیرونی و غیر قابل کنترل موجب می‌شود که فرد

هدف پژوهش حاضر تعیین نقش الگوهای روابطی و سبک‌های اسنادی والدین در پیش‌بینی مدرسه‌هراسی و اضطراب امتحان دانش‌آموزان بود. نتایج به دست آمده نشان داد که بین سبک اسنادی مثبت و منفی به ترتیب با مدرسه‌هراسی و اضطراب امتحان دانش‌آموزان رابطه منفی و مثبت معناداری وجود دارد ($p < ۰/۰۱$). نتیجه به دست آمده با یافته‌های مطالعات فایتس و همکاران (۲۰۱۹)،

قسمت دیگر نتایج نشان داد بین الگوهای روابطی (الگوی ارتباطی گفت و شنود و الگوی ارتباطی همنوایی) با مدرسه‌هراسی و اضطراب امتحان به ترتیب رابطه‌ی منفی و مثبت معناداری وجود دارد ($P < 0/01$). نتایج به‌دست آمده با یافته‌های گومز اورتز و همکاران (۲۰۱۹)، امیرول آدا و همکاران (۲۰۱۹)، مرادی و همکاران (۲۰۱۹)، اردنر و رایت (۲۰۱۷) و نیز خانجانی و همکاران (۱۳۹۳) همسو است. الگوی ارتباطی مثبت در بین دانش‌آموزان و والدین موجب می‌شود که فرزندان، توانایی ابراز هیجان و احساسات را به دست آورده و احساس می‌کنند که مورد پذیرش والدین هستند و در نتیجه موجب شکل‌گیری خودپنداره مثبت در فرزندان شده و احساس شایستگی را در آن‌ها به وجود می‌آورد. ازین رو، این افراد می‌توانند پدیده‌ها و رویدادها را با هدف دستیابی به وضعیت مطلوب سامان دهند (رمضانی، حسینی و قادری، ۱۳۹۵).

ارتباط باز و مثبت والدین با دانش‌آموزان منجر به نزدیکی و صمیمیت بیشتر آن‌ها شده و کمک می‌کند که دانش‌آموزان مشکلات و مسائل اضطرابی خود را با یکدیگر در محیطی انعطاف‌پذیر و صمیمانه مطرح کرده و باهم اندیشی به دنبال راه حل باشند. وجود محیط منسجم و منعطف خانوادگی و مذاکرات والدین با دانش‌آموزان برای حل اضطراب و استرس، منجر به تسهیل حل مشکل و مانع افزایش تعارض می‌شود. در خانواده‌هایی با جهت‌گیری گفت و شنود، سلسله مراتب کمتری وجود دارد؛ همه اعضا خانواده در بیان عقاید و نظرات خود آزاد هستند و به عقاید یکدیگر احترام می‌گذارند و فردیت و استقلال نوجوان به رسمیت شناخته می‌شود، چنین جوی به نوجوان استقلال و جسارت ابراز احساسات و نظرات خود هرچند مخالف با نظرات والدین می‌دهد (کوئرتز و مکی، ۲۰۰۴).

علاوه بر این، وجود فضای بحث و تبادل نظر آزاد در بین خانواده و فرزندان از یک سو منجر به رشد مهارت‌های شناختی و ارتباطی نوجوان می‌شود، که نوجوان را قادر می‌سازد به طور مؤثرتری درباره نقش‌ها و انتظارات خود با دیگران گفتگو کنند و از سوی دیگر نوجوان از مهارت حل‌مسأله کارآمدتری برخوردار شده و در موقعیت‌های مختلف، از جمله موقعیت‌های اضطرابی مربوط به مدرسه عملکرد مناسب‌تری داشته باشند (فلمینگ، ۲۰۰۵). در مقابل مبادرت به جهت‌گیری همنوایی در خانواده، با توجه به تأکید این الگو بر حفظ سلسله مراتب خانواده، اطلاعات از خانواده، محیط ارتباطی بسته و یک

انتظار کمی از کوشش بیشتر داشته باشد (فریرا، مندس، مارتا و سیمویس، ۲۰۱۷). اگر دانش‌آموزان باورهای مثبتی در باره توانایی خود دریافت کنند، اسنادهایی می‌سازند که به پایداری، سلامت، عزت نفس و پیشرفت آن‌ها کمک می‌کند. افراد خوش‌بین با ویژگی‌های مثبت، شکست را به دلایل بیرونی و غیرمستقیم نسبت می‌دهند. علاوه بر این، پیامدهای مثبت رفتار، که به دلایل درونی مانند توانایی و تلاش نسبت داده شده، باعث غرور و عزت نفس می‌شود. ناتوانی در نتیجه سبک اسناد بدبینانه با ایجاد اختلالات شناختی، عاطفی مانند اضطراب و استرس باعث افزایش مشکلات می‌شود (سوتر و همکاران، ۲۰۲۲).

بررسی پژوهش‌ها حاکی از آن است که نقش مادر در رشد شناختی فرزندان لزوماً مستقیم نیست و تأثیرات مادر می‌تواند به صورت غیرمستقیم و از طریق سازه‌های گوناگون شناختی، هیجانی یا اجتماعی باشد (بویچیک و همکاران، ۲۰۱۸)، که برخورد اجتنابی و منفعلانه با افراد و موقعیت‌ها، عدم پذیرش توانایی‌ها (فریرا و همکاران، ۲۰۱۷) و عدم گشوده بودن به تجربه را در فرزند خود پرورش می‌دهد. در نتیجه، نوجوان او غالباً در پی موقعیت‌ها و افرادی است که اضطراب طرد شدن را به همراه نداشته باشند (اتانی، سازوکی، متسوماتو و انوکیدو، ۲۰۱۶). یک والد ناکارآمد با دادن بازخوردهای منفی و غیرسازنده به فرزند خود، شناخت‌های منفی را در او شکل می‌دهد و چنین شرایطی، موجب شکل‌گیری واکنش‌های هیجانی شدید و منفی و باورهای شناختی ناسازگارانه را در فرزند صورت می‌دهد (هانگ و همکاران، ۲۰۱۷). والدین دارای سبک اسناد بدبینانه، تبیین‌های بدبینانه و منفی نسبت به رویدادها دارند و نسبت دادن رویدادهای منفی به عمل درونی و پایدار، منجر به بروز استرس، اضطراب، حقارت و کاهش عزت نفس می‌شود، این اختلالات منفی نیز به نوبه خود موجب اضطراب کودکان شده و در نتیجه در عملکرد تحصیلی کودکان تأثیر می‌گذارد؛ بنابراین، می‌توان این‌گونه نتیجه گرفت که اسناد والدین به عنوان یک رویداد تنش‌زا می‌تواند منجر به ضعف عملکرد تحصیلی و به تبع آن ایجاد اضطراب امتحان و مدرسه‌هراسی در دانش‌آموزان شود، انتظار می‌رود دانش‌آموزان دارای والدین با سبک اسناد درونی از این نظر در معرض خطر بیشتری باشند (دیویدسون، ۲۰۰۴)، که براین اساس پیشنهاد می‌شود مشاوران و روان‌شناسان مدارس در زمان کار با این دانش‌آموزان سبک‌های اسنادی والدین آنان را نیز مد نظر قرار دهند.

1. Ferreira, Mendes, Marta & Simões
2. Otani, Suzuki, Matsumoto & Enokido
3. Davidson
4. Fleming

پژوهشگران مورد توجه قرار گیرد تا نتایج به دست آمده قابلیت تعمیم بیشتری داشته باشد.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

اصول اخلاقی تماماً در این مقاله رعایت شده است. شرکت کنندگان در جریان روند پژوهش قرار داشتند. تمامی اطلاعات شرکت کنندگان محرمانه نگه داشته شد.

حامی مالی

این تحقیق هیچ گونه کمک مالی از سازمان‌های تأمین مالی در بخش‌های عمومی تجاری یا غیرانتفاعی دریافت نکرده است.

مشارکت نویسندگان

تمام نویسندگان در طراحی، اجرا و نگارش بخش‌های پژوهش حاضر مشارکت داشته‌اند.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسنده این مقاله تعارض منافع ندارد.

منابع

اشکانی، فرح و حیدری، حسن. (۱۳۹۳). تأثیر آموزش تنظیم هیجانی بر بهزیستی روان‌شناختی و سبک‌های اسنادی دانش‌آموزان مبتلا به ناتوانی یادگیری مقطع دبستان. *فصلنامه ناتوانی‌های یادگیری*، ۴(۱)، ۶-۲۲.

https://jld.uma.ac.ir/article_214.html?lang=fa
پالاهنگ، حسن؛ ربیعی، مهدی؛ خرم‌دل، کاظم؛ زره‌پوش، اصغر و سجادیان، پریناز. (۱۳۹۱). روایی، پایایی و ساختار عاملی نسخه ۷۱ گویه‌ای غربال اختلال‌های هیجانی مرتبط با اضطراب کودک (SCARED-71). *مجله روان‌پزشکی و روان‌شناسی بالینی ایران*، ۱۸(۳)، ۲۰۲-۲۱۰. <http://ijpcp.iums.ac.ir/article-1-1886-fa.html>
جعفرزاده‌دانش‌بلاغ، حسن؛ پورغفار، لایلا و نظرگیگلو، سمیرا. (۱۴۰۰). آموزش مجازی - ارتباط والدین/ دانش‌آموزان. *دستاوردهای نوین در مطالعات علوم انسانی*، ۳۷، ۵۸-۶۴.

<https://www.magiran.com/paper/2291727>
جوکار، بهرام و رحیمی، مهدی. (۱۳۸۶). تأثیر الگوهای ارتباطی خانواده بر شادی در گروهی از دانش‌آموزان دبیرستانی شهر شیراز. *مجله روان‌پزشکی و روان‌شناسی بالینی ایران (اندیشه و رفتار)*، ۱۳(۴)، ۳۷۶-۳۸۴. <http://ijpcp.iums.ac.ir/article-1-358-fa.html>.

طرفه که در آن والدین باورها و ارزش‌ها خویش به فرزندان منتقل کرده و نوجوان را به اطاعت بی‌چون و چرا از والدین موظف می‌کند، با خصوصیات دوران نوجوانی از جمله استقلال‌خواهی، مخالفت جوی، به چالش کشیدن نقطه نظرات والدین، مغایرت دارد؛ بنابراین، اختلاف نظر و چالش و به تبع آن بروز مشکلات و اضطراب‌ها تشدید می‌کند (فلمینگ، ۲۰۰۵)، که این اضطراب بیشتر خود را به صورت اضطراب‌های مربوط به مدرسه، مانند مدرسه‌هراسی و اضطراب امتحان نمایان می‌کند. به طوری که در این خصوص **راوینت^۱** (۲۰۱۷) نشان داد که کودکان ناتوان در مدرسه (مرتبط با مدرسه‌هراسی و اضطراب امتحان) استرس و اضطراب بیشتری دارند و بعد از رویدادهای استرس‌زا، علایم بیشتری در مدرسه از خود نشان می‌دهند.

علاوه بر این، ارتباط مؤثر با والدین باعث ایجاد و افزایش سازگاری می‌شود و با افزایش خودکارآمدی این اطمینان در دانش‌آموزان شکل می‌گیرد که قادر به انجام تکالیف و وظایف محوله به آن‌ها در محیط آموزشی هستند. بنابراین، تلاش و پشتکار بیشتری از خود نشان داده و کمتر دچار ناامیدی و اضطراب می‌شوند. همچنین نگرش مثبت‌تری نسبت به محیط مدرسه داشته و به گونه‌ای سازگارانه عمل می‌کنند (کوئرنر و مکی، ۲۰۰۴). بنابراین، خانواده با بهره‌گیری از فرزندان در تصمیم‌گیری‌ها و کمک کردن اعضا به یکدیگر در حل مسائل و دوری از هرگونه اضطراب و استرس، موجب تمرکز فرزندان بر یادگیری و دوری از مسائل استرس‌زای آموزشی می‌شوند و در نتیجه احتمالاً ضمن کاهش اضطراب و افسردگی و به تبع آن مدرسه‌هراسی و اضطراب امتحان دانش‌آموزان، از آسیب‌های بعدی از جمله ترک تحصیل که متعاقب اضطراب امتحان و مدرسه‌هراسی است مصون می‌مانند. نظر به اینکه الگوی ارتباطی و اسنادهای علی والدین را می‌توان بهبود بخشید، که این امر از طریق آگاهی دادن به خانواده و افراد نسبت به ایجاد الگوی ارتباطی موجود در خانواده‌هایشان و آموزش الگوی ارتباطی و اسنادهای مثبت مناسب امکان‌پذیر است. جایگزینی الگوی ارتباطی مبتنی بر گفت و شنود، خانواده را قادر خواهد کرد تا ضمن ایجاد فضای باز و آزاد در ارتباطات خانواده، از یک سو از تنش‌های موجود در ارتباط والد-نوجوان کاسته و از سوی دیگر، زمینه رشد مهارت‌های ارتباطی نوجوان را فراهم کند، لذا انجام پژوهش‌های مداخله‌ای، به منظور آموزش خانواده پیشنهاد می‌شود. از جمله محدودیت‌های این مطالعه عدم هم‌تاسازی ویژگی‌های اجتماعی والدین و بهره‌گیری از روش نمونه‌گیری در دسترس است. لذا پیشنهاد می‌شود در مطالعات آتی این محدودیت‌ها از سوی

دانش‌آموزان دارای بدشکلی بدن. *مجله روان‌شناسی مدرسه و*

آموزشگاهی، ۳(۴)، ۱۱۱-۱۲۷

[Doi: 10.22111/jeps.2018.4428]

References:

Amirul Adha, M., Ariyanti, N., Darmaji, D., Sunandar, A. (2019). *Parents Communication Pattern for Schools in the Management of Students with Special Needs*. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, volume: 4th International Conference on Education and Management. [Doi:10.2991/coema-19.2019.13]

Ashkani, F. & Heydar, H. (2014). Effects of emotional adjustment on psychological welfare and attributional styles of students with learning disabilities in primary school. *Journal of Learning Disabilities*, 4(1): 6-22. (Persian). https://jld.uma.ac.ir/article_214.html?lang=fa

Bagnell, A.L. (2011). Anxiety and separation disorders. *Pedi-atrics in Review*, 32: 440-445. [Doi:10.1542/pir.32-10-440]

Balakrishnan, R. & Andi, HK. (2019). School Refusal Behaviour in Primary School Students: A Demographic Analysis. *Journal of Asian Researc*, 3(1): 2575-1581. [Doi:10.22158/jar.v3n1p16]

Birmaher, B., Brent, D.A., Chiappetta, L., Bridge, J., Monga, S. & Baugher, M. (1999). Psychometric properties of the Screen for Child Anxiety Related Emotional Disorders (SCARED): a replication study. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*.38 (10): 1230-1236. [Doi:10.1097/00004583-199910000-00011]

Bojczyk, K. E., Haverback, H. R., & Pae, H. K. (2018). Investigative maternal self-efficacy and home learning environment of families enrolled in Head Start. *Early Childhood Education Journal*, 46(2): 169-175. [Doi:10.1007/s10643-017-0853-y]

Boyd, R.C., Ginsburg, G.S., Lambert, S.F., Cooley, M.R. & Campbell, K.D. (2003). Screen for Child Anxiety Related Emotional Disorders (SCARED): psychometric properties in an African-American parochial high school sample. *Journal American Academic Child and Adolescent Psychiatry*, 42(10):1188-1196. [Doi:10.1002/1520-6394(2000)12:1+%3C2%3E3.0.co;2-4]

Delgado, B., Martínez-Monteagudo, M. C., Ruiz-Esteban, C., & Rubio, E. (2019). Latent class analysis of school refusal behavior and its relationship with cyberbullying during adolescence. *Frontiers in psychology*, 10, 1916. [Doi:10.3389%2Ffpsyg.2019.01916]

Duraku, Z.H. (2017). Factors influencing test anxiety among university students. *The European Journal of Social & Behavioural Sciences*, 18(1): 2325. [Doi:10.15405/ejbsbs.206]

Erdner, S.M., & Wright, C.N. (2017). The Relationship between Family Communication Patterns and the Self-Efficacy of Student-Athletes. *Communication & Sport*, 6(151): 216-222. [Doi:10.1177/2167479517711450]

خانجانی، زینب؛ هاشمی، تورج؛ پیمان‌نیا، بهرام و آفاگل‌زاده، مریم.(۱۳۹۳). رابطه کیفیت تعامل مادر-کودک در اضطراب

جدایی و مدرسه‌هراسی در کودکان. *مجله پزشکی ارومیه*،

۲۵(۳)، ۲۳۱-۲۴۰. <http://umj.umsu.ac.ir/article-1-240-231>

2198-fa.html

رجبی، غلامرضا؛ شهنی بیلاق، منیجه؛ شکرکن، حسین و حقیقی، جمال.

(۱۳۸۴). بررسی رابطه علی جنسیت، عملکرد قبلی ریاضی، منابع

خودکارآمدی ادراک شده ریاضی، هدف‌گذاری، سبک‌های

اسنادی با عملکرد بعدی ریاضی در دانش‌آموزان سال دوم

دبیرستان‌های شهر اهواز. *مجله علوم تربیتی و روان‌شناسی*، ۱۲(۲)،

۱۰۱-۱۳۶ [Doi:10.10161242017.01.270]

رجبی، سعید؛ ابوالقاسمی، عباس و عباسی، مسلم. (۱۳۹۱). نقش عزت

نفس و اضطراب امتحان در پیش‌بینی رضایت از زندگی دانش

آموزان پسر دارای اختلال ریاضی. *مجله‌ی ناتوانی‌های یادگیری*،

۳(۳)، ۶۲-۴۶. JLD-1-3-91-4-3

رضائی، جمیله؛ حسینی، محمد و قادری، محمد. (۱۳۹۵). بررسی

اضطراب امتحان و ارتباط آن با عملکرد تحصیلی دانشجویان

پرستاری و فوریت پزشکی. *راهبردهای آموزش در علوم پزشکی*،

۵(۵)، ۳۹۲-۳۹۹ [Doi:10.22100/jkh.v3i3-4.221]

عینی، ساناز؛ هاشمی، زهره. (۱۴۰۱). اثربخشی درمان شناختی- رفتاری

بر تعلل ورزی تصمیم‌گیری و خودکارآمدی تحصیلی دانش

آموزان. *مجله روانشناسی مدرسه و آموزشگاه*، ۱۱(۱)، ۶۸-۷۹.

[Doi:10.22098/jsp.2022.1571]

فلاح یخدانی، محمدحسین و حیدری، غلامعلی. (۱۳۹۰). تأثیر آموزش

راهبردهای شناختی- رفتاری بر کاهش اضطراب امتحان

دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد یزد. *مجله مرکز مطالعات*

و توسعه آموزش علوم پزشکی یزد، ۶(۱)، ۲۵-۳۲.

[Doi:10.3389duc.2010.7521959]

کریمی، میثم؛ دهدشتی، علیرضا و بهرامی، مهشید. (۱۳۹۷). شیوع

اضطراب امتحان در دانشجویان دانشکده بهداشت دانشگاه علوم

پزشکی سمنان در سال ۱۳۹۵: یک گزارش کوتاه. *مجله دانشگاه*

علوم پزشکی رفسنجان، ۱۷(۳)، ۲۸۲-۲۷۵.

[Doi: 20.1001.1.17353165.1397.17.3.7.0]

مرادی، بهاره؛ زنگنه تبار، سجاد و جهان، جواد. (۱۳۹۷). بررسی نقش

الگوی گفت و شنود، همنوایی و الگوی ارتباطی در میزان

خلاقیت هیجانی دانش‌آموزان. *جامعه‌شناسی آموزش و پرورش*،

۹، ۳۹-۴۸. [https://www.iase-](https://www.iase-jrm.ir/article_252424.html)

[jrm.ir/article_252424.html](https://www.iase-jrm.ir/article_252424.html)

مهدی‌زاده، زهرا؛ ابوالقاسمی، عباس و رستم اوغلی، زهرا. (۱۳۹۳). نقش

پردازش اطلاعات و سبک‌های اسناد در پیش‌بینی کیفیت زندگی

- Eyni, S., & Hashemi, Z. (2022). The effectiveness of cognitive-behavioral intervention on decisional procrastination and academic self-efficacy education the students. *Journal of School Psychology and Institutions*, 11(1), 68-79. (Persian) [Doi:10.22098/jsp.2022.1571]
- FallahYakhdani, M. & Heidari, GH. (2011). Effectiveness of cognitive-behavioral strategies on reducing test anxiety Islamic Azad University of Yazd. *Journal of Medical Education Development Center*, 6(1): 25-32. (Persian). [Doi:10.4103/jepjr.jepjr_84_16]
- Ferreira, C., Mendes, A.L., & Marta-Simões, J. (2017). The role of maladaptive psychological strategies in the association between shame and psychological quality of life. *European Psychiatry*, 41(S1): 86-92. [Doi:10.1016/j.eurpsy.2017.01.270]
- Fleming, M. (2005). Gender in adolescent autonomy: Distinction between boys and girls accelerates at 16 years of age. *Electronic Journal of Research in Educational Psychology*, 63(2): 33-52. <https://eric.ed.gov/?id=EJ846206>
- Fuentes, G., Pérez, G. & Sancerni, K. (2019). Effects of Parenting Styles on Self-Regulated Learning and Academic Stress in Spanish Adolescents. *Int J Environ Res Public Health*, 16(15): 70-78. [Doi:10.3390/ijerph16152778]
- Giménez-Miralles, M., González, C., Sanmartín, R., Vicent, M., Aparicio-Flores, M. D. P., & García-Fernández, J. M. (2021). Classifying students with school refusal behavior and their relationship to learning strategies. In *Frontiers in Education*, 6, 199-207. [Doi:10.3389/educ.2021.752199]
- Givertz, M. & Segrin, C. (2012). The association between overinvolved parenting and young adult's self-efficacy, psychological entitlement, and family communication. *Communication Research*, 41: 1111-1136. [Doi:10.1177/0093650212456392]
- Gómez-Ortiz, O., Romera, E.M., Jiménez, R., Ortega, R. & López, L.G. (2019). Parenting practices and adolescent social anxiety: A direct or indirect relationship? *International Journal of Clinical and Health Psychology*, 19(2): 124-133. [Doi:10.1016/j.ijchp.2019.04.001]
- Hasanzadeh, M. & Yousefi, F. (2013). Investigation of the relationship between family communication social creativity in students. *Journal of Behavioral Sciences*, 2:109-116. <https://1library.net/document/q0epv53y-investigation>
- Heyne, D., Gren-Landell, M., Melvin, G. & Gentle-Genitty, C. (2019). Differentiation between school attendance problems: why and how? *Cong. Behav. Pract.*, 8, 26-34. [Doi:10.1016%2Fj.amepre.2019.03.006]
- Hong, R.Y., Lee, S., Tsai, F.F., & Tan, S.H. (2017). Developmental trajectories and origins of a core cognitive vulnerability to internalizing symptoms in middle childhood. *Clinical Psychological Science*, 5(2): 299-315. [Doi:10.1177/2167702616679875]
- Jafarzadeh Dashbalagh, H., Pourghfar, L., & Nazargilo, S. (2021). Virtual Learning - Parent/Student Communication. *New Achievements in Humanities Studies*, 37, 58-64. (Persian). <https://www.magiran.com/paper/2291727>
- Jafarzadeh Dashbalagh, H., Pourghfar, L., & Nazargilo, S. (2021). Virtual Learning - Parent/Student Communication. *New Achievements in Humanities Studies*, 37, 58-64. DOI: 1632122401-10144-37-4
- Jokar, B., & Rahimi, M. (2007). The effect of family communication patterns on happiness in a group of high school students in Shiraz. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology (thought and behavior)*, 13(4), 376-384. <http://ijpcp.iuums.ac.ir/article-1-358-fa.html>
- Jokar, B., & Rahimi, M. (2007). The effect of family communication patterns on happiness in a group of high school students in Shiraz. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology (thought and behavior)*, 13(4), 376-384. <http://ijpcp.iuums.ac.ir/article-1-358-fa.html>
- Karami, M., Dehdashti, A., & Bahrami, Mahshid. (2018). Prevalence of Exam Anxiety in Students of Semnan University of Medical Sciences in 2016: A Short Report. *Journal of Rafsanjan University of Medical Sciences*, 17 (3): 282-275. (Persian). [Doi: 20.1001.1.17353165 .1397.17.3.7.0]
- Karami, M., Dehdashti, A., & Bahrami, Mahshid. (2018). Prevalence of Exam Anxiety in Students of Semnan University of Medical Sciences in 2016: A Short Report. *Journal of Rafsanjan University of Medical Sciences*, 17 (3): 282-275. [Doi: 20.1001.1.17353165.1397.17.3.7.0]
- Kearney, C.A. & Chapman, G.V. (2008). *School refusal behavior*. *Bulletin of Psychologists in Independent Practice*. [Doi: 10.1016/j.cpr.2007.07.012]
- Khanjani, Z., Hashemi, T., Peymannia, B., & Aghagolzadeh, M. (2014). Relationship between the Quality of Mother- Child Interaction, Separation Anxiety and School Phobia in Children. *Stud Med Sci*, 25 (3): 231-240. <http://umj.umsu.ac.ir/article-1-2198-fa.html>
- Koerner, A.F., & Maki, L. (2004). Family communication patterns and social support in families of origin and adult children's subsequent intimate relationships. *Paper presented at the International Association for Relationship Research Conference, Madison, WI, July*. [Doi:c71d3423741ed45]
- Mahdzadeh, Z., Abolghasemi, A., & Airman, M. (2014). The role of cognitive Process and attribution styles in predict of quality of life in the students with body dimorphic. *Journal of school psychology*, 3(4):111-127. (Persian).
- Mahdzadeh, Z., Abolghasemi, A., & Airman, M. (2014). The role of cognitive Process and attribution styles in predict of quality of life in the students with body dimorphic. *Journal of school psychology*, 3(4):111-127. (Persian). http://jsp.uma.ac.ir/article_271.html?lang=en

- Maynard, B.R., Heyne, D., Brendel, K.E., Bulanda, J.J., Thompson, A.M. & Pigott, T.D. (2018). Treatment for school refusal among children and adolescents: A systematic review and meta-analysis. *Res. Soc. Work Pract.* 28(1), 56-67. [Doi:10.1177/1049731515598619]
- Moradi, B., Zanganeh, S. & Jawad, J. (2018). Investigating the role of dialogue model, conformance and communication pattern in students' emotional creativity. *Journal of Sociology of Education*, 9 (9): 39-48. (Persian). https://www.iase-jrn.ir/article_252424.html
- Mugnaini, D., Lassi, S., LaMalfa, G., & Albertini G. (2009). Internalizing correlates of dyslexia. *World Journal of Pediatrics*, 5(4): 255-264. [Doi:10.1007/s12519-009-0049-7]
- Nayak, A., Sangoi, B., & Nachane, H. (2018). School refusal behavior in Indian children: Analysis of clinical profile, psychopathology and development of a best-fit risk assessment model. *Indian Journal of Pediatric*, 1(1): 1-6. [Doi:10.1007/s12098-018-2631-2]
- Okrodudu, G. (2010). Influence of parenting styles on adolescent delinquency in Delta Central Senatorial District. *EDO Journal of Counselling*, 3: 86-58. [Doi:10.4314/ejc.v3i1.52682]
- Otani, K., Suzuki, A., Matsumoto, Y., & Enokido, M. (2016). Link of dysfunctional attitudes with the negative self-model. *Annals of General Psychiatry*, 15(1):11-15. [Doi:10.1186/s12991-016-0098-y]
- Palahang, H., Rabiei, M., Khorramdel, K., Zerehpash, A. & Sajjadian, P. (2012). Validity, Reliability and Factor Structure Analysis of the Revised Version of the Screen for Child Anxiety Related Emotional Disorders-71 (SCARED-71). *IJPCP*, 18(3): 202-210. <http://ijpcp.iuims.ac.ir/article-1-1886-fa.html>
- Peterson, C., Semmel, A., Von Baeyer, C., Abramson, L., Metalsky, G. I. & Seligman, M. E. (1982). The Attribution Style Questionnaire. *Cognitive Therapy and Research*, 6, 287-299. [Doi: 10.1177/0734282996014002]
- Rajabi, G., Shahani, V., Manijeh Shakkar, H. & Haghighi, J. (2005). Investigating the Relationship between Gender, Past Mathematics Performance, Perceived Self-Efficacy Resources, and Targeting, Documentary Styles with Next Mathematics Performance in Secondary School Students in Ahvaz. *Journal of Educational Sciences and Psychology*, 12(2), 101-136. (Persian) https://psychac.scu.ac.ir/article_16357.html
- Rajabi, S., Abolghasemi, A., & Abbasi, M. (2012). The role of self-esteem and test anxiety in predicting life satisfaction in students with dyscalculia. *Journal of Learning Disabilities*, 1(3), 46-62. (Persian) https://jld.uma.ac.ir/article_103.html?lang=en
- Ramezani, J., Hossaini, M., & Ghaderi, M.R. (2016). The relationship between test anxiety and academic performance of Nursing and Emergency Medical Technician students. *Educ Strategy*, 9(5): 392-399. [Doi:10.22100/jkh.v3i3-4.221]
- Ravneet, K. (2017). Role of Attribution, Styles and Perceived Control in Control in Social Anxiety Among. *Electronic Journal of Research in Educational Psychology*, 15(2): 355-376. [Doi:10.14204/ejrep.42.16056]
- Ringeisen, T. & Raufelder, D. (2015). The interplay of parental support, parental pressure and test anxiety e Gender differences in adolescents. *Journal of Adolescence*, 45: 67-79. [Doi:10.1016/j.adolescence.2015.08.018]
- Ritchie, L.D. & Fitzpatrick, M.A. (1994). Family communication patterns: Measuring intrapersonal perceptions of interpersonal relationships. *Communication Research*, 17(4), 523-544. [Doi:10.1177/009365090017004007]
- Roue, A., Harf, A., Benoit, L., Sibeoni, J., & Moro, M. R. (2021). Multifamily therapy for adolescents with school refusal: perspectives of the adolescents and their parents. *Frontiers in Psychiatry*, 12, 624841. [Doi:10.3389/fpsy.2021.624841]
- Sahadat, H., Afifa, A., Tasdik, H., Elias, U., Shakhaoat, H. & Tajuddin, S. (2020). Self-perception of physical health conditions and its association with depression and anxiety among Bangladeshi university students. *Journal of Affective Disorders*, 263: 282-288. [Doi:10.1016/j.jad.2019.11.153]
- Smith, B., Hall, H. & Woolcock-Henry, C. (2000). The Effects of Gender and Years of Teaching Experience on Explanatory Style of Secondary Vocational Teachers. *Journal of Vocational Education Research*, 25(1), 19-23. [Doi:10.5328/JVER25.1.24]
- Speilberger, C. (1980). *Test anxiety inventory*. Palo Alto, CA: Consulting Psychologist Press, Inc. [Doi:10.1177/009245190017004007]
- Stober, J. (2004). Advances in Test Anxiety Research, Anxiety. *Stress and Coping*, 17(3):205-211. [Doi: 10.1080/1061580412331303225]
- Su, L., Wang, K., Fan, F., Su, Y., & Gao, X. (2008). Reliability and validity of the screen for child anxiety related emotional disorders (SCARED) in Chinese children. *Journal of Anxiety Disorders*, 22(4):612-21. [Doi:10.1016/j.janxdis.2007.05.011]
- Suter, F., Karlen, Y., Merki, K. M., & Hirt, C. N. (2022). The relationship between success and failure causal attributions and achievement goal orientations. *Learning and Individual Differences*, 100, 102-115. [Doi:10.1016/j.lindif.2022.102225]
- Thomas, C.L., Cassady, J.C. & Finch, W.H.(2017). Identifying severity standards on the Cognitive Test Anxiety Scale: Cut score determination using latent class and cluster analysis. *Journal of Psychoeducational Assessment*, 1(1),1-17. [Doi:10.1177/0734282916686004]
- Zwettler, C., Reib, N., Rohrmann, S., Warnecke, I., Luka-Krausgrill, U. & Dick, R. (2018). The relation between social identity and exam anxiety in university students. *Health Psychology Open*, 5, 1-7. [Doi: 10.1177/2055102918785415]